

4PDIH

*Public
Private
People
Partnership*

<https://4pdih.com/>

Digital Innovation Hub

Analiza potreb in prioritete s področja digitalnih kompetenc občin

Poročilo izsledkov vprašalnika Digitalne
kompetence za občine

Podrobnosti dokumenta	
Projekt	4PDIH interni
Datum	24.6. 2022
Diseminacija	Spletna stran 4PDIH
Verzija	1.1
Avtorji	Saša Kek, dr. Nina Cvar

Kazalo

1. Uvod: Predstavitev vprašalnika	2
1.1. Namen	2
1.2. Vprašanja	2
1.3. Distribucija	3
1.4. Število odzivov	3
1.5. Struktura odzivov	4
2. Analiza podatkov z interpretacijo	7
2.1. Prvo področje - informacijska pismenost	7
2.2. Drugo področje - komuniciranje in sodelovanje	11
2.3. Tretje področje - izdelovanje digitalnih vsebin	15
2.4. Četrto področje - varnost	18
2.5. Peto področje - reševanje problemov	21
3. Zaključek in sklepne ugotovitve	24

1. Uvod: Predstavitev vprašalnika

1.1. Namen

Na 4PDIH, digitalno inovacijskem stičišču, ki sta ga ustanovili Fakulteta za elektrotehniko in Skupnost občin Slovenije, pripravljamo usposabljanja za občine, tako imenovano Digitalno akademijo za občine. Napredne lokalne skupnosti namreč izkoriščajo moč tehnologije in družbenih inovacij za krepitev obstoječih prednosti in za reševanje trajnih izzivov, da bi kar najbolj spretno izkoristile priložnosti za nove uspešne zgodbe. Za uspeh pa se potrebuje prave ljudi s pravimi veščinami, v pravih vlogah, vendar se mnoga mesta in občine vse pogosteje soočajo z vrzeli v znanjih, veščinah in spretnostih s področja digitalizacije, zelenih in čistih tehnologij.

Zato želimo v 4PDIH prispevati k razvoju teh veščin in s tem pomagati k boljšemu izkoriščanju prednosti nastajajočih tehnologij in spodbujanju inovacij v lokalnih javnih storitvah, da bi te kar najbolje izpolnile zahteve občank in občanov po odzivnih, trajnostnih in učinkovitih storitvah.

Da bi vsebine kar najbolj prilagodili potrebam in željam zaposlenih in funkcionarjev v lokalni samoupravi, je 4PDIH povabil občine k sooblikovanju vsebin in priorit.

1.2. Vprašanja

4PDIH je pripravil vprašalnik na podlagi okvira Evropske Komisije za digitalne kompetence (Vuorikari idr. 2022). Vprašalnik ima uvodno stran, kjer je naveden namen raziskave. Začne se z vprašanjem, s pomočjo katerega se identificira občino in njeno predstavnico/predstavnik(a), ki bo izpolnjeval(a) vprašalnik. Sledijo vprašanja, vezana na digitalne kompetence. Enaindvajset vprašanj je razdeljenih na pet področij:

1. področje: Informacijska pismenost
2. področje: Komuniciranje in sodelovanje

4PDIH

*Public
Private
People
Partnership*

<https://4pdih.com/>

Digital Innovation Hub

3. področje: Izdelovanje digitalnih vsebin

4. področje: Varnost

5. področje: Reševanje problemov

Pri vsakem od 21. vprašanj so zaposleni in funkcionarji ocenjevali pomembnost posameznih kompetenc pri njihovem delu od 1 do 5 (1 je nepomembno, 5 je zelo pomembno). Ob koncu vsakega od petih področij je v vprašalniku dodatno vnosno polje za besedilna sporočila, priporočila, želje in potrebe občin.

Vprašalnik se zaključí z vprašanji o vlogi posameznika v občini, ki je lahko odločevalska, uradniška ali kaj drugega, kar izpolnjevalec vpiše sam. Naslednje vprašanje se nanaša na področje dela, ki ga izpolnjevalec opravlja, saj se potrebe in posledično usposabljanja lahko prilagodijo posameznim področjem dela občin.

Zadnje vprašanje oziroma vnosno polje je namenjeno prostovoljni odločitvi za vpis e-naslova, na katerega lahko 4PDIH pošlje rezultate analize. Vsa vprašanja, z izjemo zadnjega, so označena kot obvezna. Vprašalnik je pripravljen z uporabo brezplačnega Google obrazca.

1.3. Distribucija

Za pomoč pri distribuciji vprašalnika se je 4PDIH obrnil na združenji Skupnost občin Slovenije in Združenje mestnih občin Slovenije, ki sta vprašalnik občinam poslali še isti dan, 23. maja 2022. Na uvodni strani vprašalnika je zapisan rok 31. maj 2022.

Do 31. maja 2022 je na vprašalnik odgovorilo 23 oseb, zato je 4PDIH v želji, da dobi čim bolj reprezentativno stanje o potrebah občin, ki jim bodo usposabljanja tudi namenjena, podaljšal rok do 15. junija 2022, pri tem pa 1. junija 2022 poslal obvestilo o podaljšanju po elektronski pošti na uradne naslove vseh občin.

1.4. Število odzivov

Na vprašalnik je odgovorilo 124 oseb iz 62 različnih občin. Spodnja tabela prikazuje občine in število posameznih oseb, ki so izpolnile vprašalnik.

Občine, MO	Št. oseb				
1. Apače	1	18. Kočevje	1	34. Ormož	1
2. Benedikt	1	19. Koper	1	35. Osilnica	2
3. Bovec	1	20. Kranj	2	36. Poljčane	1
4. Brda	1	21. Krško	1	37. Ptuj	9
5. Brezovica	1	22. Ljubljana	20	38. Radenci	2
6. Celje	1	23. Lukovica	1	39. Razkrižje	1
7. Črenšovci	1	24. Maribor	17	40. Renče-Vogrsko	1
8. Črna na Koroškem	1	25. Markovci	3	41. Rogaška Slatina	1
9. Divača	1	26. Miren-Kostanjevica	1	42. Semič	1
10. Dobrna	1	27. Mokronog-Trebelno	1	43. Sežana	1
11. Dobrovnik	1	28. Moravske Toplice	1	44. Slovenj Gradec	2
12. Hrastnik	1	29. Murska Sobota	1	45. Sodražica	1
13. Idrija	1	30. Muta	1	46. Solčava	1
14. Jesenice	2	31. Nova Gorica	2	47. Središče ob Dravi	1
15. Kamnik	1	32. Novo mesto	1	48. Starše	1
16. Kanal ob Soči	1	33. Odranci	1	49. Sveti Tomaž	1
17. Kidričevo	1			50. Šalovci	1

51. Šentjur	6	55. Trbovlje	2	60. Zreče	2
52. Škofja Loka	2	56. Velenje	3	61. Žalec	1
53. Šmartno pri Litiji	1	57. Velike Lašče	1	62. Žirovnica	1
54. Šoštanj	2	58. Vojnik	1	Skupaj oseb	124
		59. Vuzenica	1		

1.5. Struktura odzivov

Vprašalnik strukture sodelujočih ločuje na dva načina, odločevalce in uradnike ter po področjih.

- **Prvi način ločuje odločevalce in uradnike vključno s strokovnimi sodelavci:** Vprašalnik je izpolnilo 17 oseb, ki so svojo vlogo opredelili kot odločevalsko in 93 kot uradniško. 14 oseb je izbralo tretjo možnost, s katero so svojo vlogo v občini opredelili sami (odločevalska in uradniška; sistemski administrator; strokovna; strokovno tehnični delavec; uradnik na položaju).

Spodnja tabela prikazuje, kako so svojo vlogo v občini prepoznale posamezne osebe, navaja pa tudi število oseb.

Kakšna je vaša vloga v občini?	Št.
uradniška	93
odločevalska	17
odločevalska, uradniška	5
administrativna	1
it	1
podpora	1
Sistemski administrator	1
strokovna	1
STROKOVNI SODELAVEC	1
strokovni sodelavec VII/1	1
strokovno tehnični delavec	1
uradnik na položaju	1
Skupaj	124

Za potrebe analize so odgovori obdelani tako, da so vsi direktorji oz. tajniki občinskih in mestnih uprav klasificirani kot odločevalci, saj z vidika digitalizacije (procesov dela, nabave storitev in opreme, obdelave in uporabe podatkov, upravljanja s kadri in podobno) pri svojem delu sprejemajo pomembne odločitve, hkrati pa imajo zelo širok nabor področij, s katerimi se srečujejo pri svojem delu. Kategoriji uradniške vloge je dodana tudi strokovna. S to obdelavo odgovorov sta za nadaljnjo analizo dobljeni dve različni skupini:

- odločevalska in
- uradniškostrokovna.

Spodnja tabela prikazuje število oseb, ki so izpolnile vprašalnik ločeno po dveh skupinah, odločevalski in uradniškostrokovni, pod vsako so navedeni odgovori oseb, da je razvidno, kako je potekala obdelava v dve sestavljeni skupini:

Kakšna je vaša vloga v občini?	Št.
odločevalska	27
odločevalska	17
odločevalska, uradniška	3
uradnik na položaju	1
uradniška	6
uradniškostrokovna	97
administrativna	1
it	1
odločevalska, uradniška	2
podpora	1
sistemski administrator	1
strokovna	1
STROKOVNI SODELAVEC	1
strokovni sodelavec VII/1	1
strokovno tehnični delavec	1
uradniška	87
Grand Total	124

- **Drugi način ločuje delovna področja**, ki jih posameznik pokriva. Morebitna razhajanja pri ocenah pomembnosti med področji dela v občinah, kot so pravo, informatika, prostor, gospodarske javne službe in podobno, bi utegnila zahtevati prilagoditev vsebin usposabljanja za dvig digitalnih kompetenc. Vprašalnik ni ponudil prednastavljenih odgovorov za izbiro, zato so delovna področja izpolnjena različno. Za potrebe analize so odgovori naknadno obdelani in združeni v naslednjih 10 skupin področij dela:
 1. župan, direktor
 2. okolje, prostor, GIS (geo-informacijski sistem)
 3. splošne zadeve, pravo, kadrovska, PR (odnosi z javnostmi)
 4. projekti, razvoj
 5. informatika, digitalizacija, PMIS (pametna mesta in skupnosti)
 6. finance, računovodstvo, revizija
 7. razno, nedoločno
 8. gospodarstvo, GJS (gospodarske javne službe)
 9. družbene dejavnosti, šport
 10. inšpekcija, ZIR (zaščita in reševanje)

4PDIH*Public
Private
People
Partnership*<https://4pdih.com/>**Digital Innovation Hub**

Spodnja tabela prikazuje deset področij dela in pod njimi odgovore posameznih oseb, ki so odgovorile na vprašanje, katero področje dela pokrivajo.

Področja dela (obdelano 10 skupin)	Št		
Odgovori – področja dela			
župan, direktor	19	projekti, investicije	1
DIREKTOR	7	projekti, javna naročila	1
Direktor (projekti, GJS, okolje, prostor, kmetijstvo, ureditev, zunanje zadeve.	1	projekti, PR	1
direktor občinske uprave	2	razvoj	1
direktor OU	3	razvojna pisarna	1
DIREKTORICA OBČNSKE UPRAVE	1	Vodja razvojno projektne pisarne	1
tajnik občinske uprave	1	informatika, digitalizacija, PMIS	13
v.d. direktorja	1	Gradnja in IT	1
ŽUPAN	3	IKT	1
okolje, prostor, GIS	18	IKT, energetika, PMIS	1
delo je zelo raznoliko - okolje, družbene dejavnosti, kmetijstvo, turizem, projekti, občinski javni razpisi, urejanje občinskega glasila ...	1	Informatik	1
Geodezija ter nepremičnine.	1	Informatika	2
GIS	1	informatika in glavna pisarna	1
krožno gospodarstvo	1	Informatika, digitalizacija	1
okolje	3	IT	1
Okolje in prostor	4	pametno mesto	1
okolje, projekti	1	področje produktov pametnih mest in digitalizacije	1
okolje, prostor	1	Služba za digitalizacijo, Odsek za digitalni razvoj in inovacije	1
prostor	4	Vodja, področje digitalizacije	1
sodelavka za prostorske evidence	1	finance, računovodstvo, revizija	13
splošne zadeve, pravo, kadrovska, PR	17	Finance	9
administracija	1	FINANCE IN RAČUNOVODSTVO	1
glavna pisarna	2	računovodstvo	2
Glavna pisarna, kabinet župana	1	revizija	1
kabinet	1	Razno, nedoločno	12
kadrovska	3	administracija	1
Mednarodni odnosi, odnosi z javnostmi, prireditve.	1	Mestna četrt	1
pravna	1	razno	1
pravna služba	1	referent	1
pravnica	1	referent v mestni četrti	1
pravo	2	referentka	1
splošne zadeve	2	svetovalec	2
vodja (splošne zadeve in družbene dejavnosti)	1	svetovalka	1
projekti, razvoj	15	uslužbenec	1
Gospodarstvo in razvoj	1	vodja oddelka	2
Gradbeni projekti	1	Gospodarstvo, GJS	7
investicije	1	GJS	4
projekti	5	GJS in prometna infrastruktura	1
Projekti trajnosotne mobilnosti, logistike, javnega potniškega prometa, infrastrukture, vozil itd.	1	oddelek za gospodarstvo	1
		turizem, projekti, administracija	1
		Družbene dejavnosti, šport	6
		družbene dejavnosti	4
		družbene dejavnosti, finance	1
		podsekretar - šport	1
		Inšpekcija, ZIR	4
		inšpekcija	1

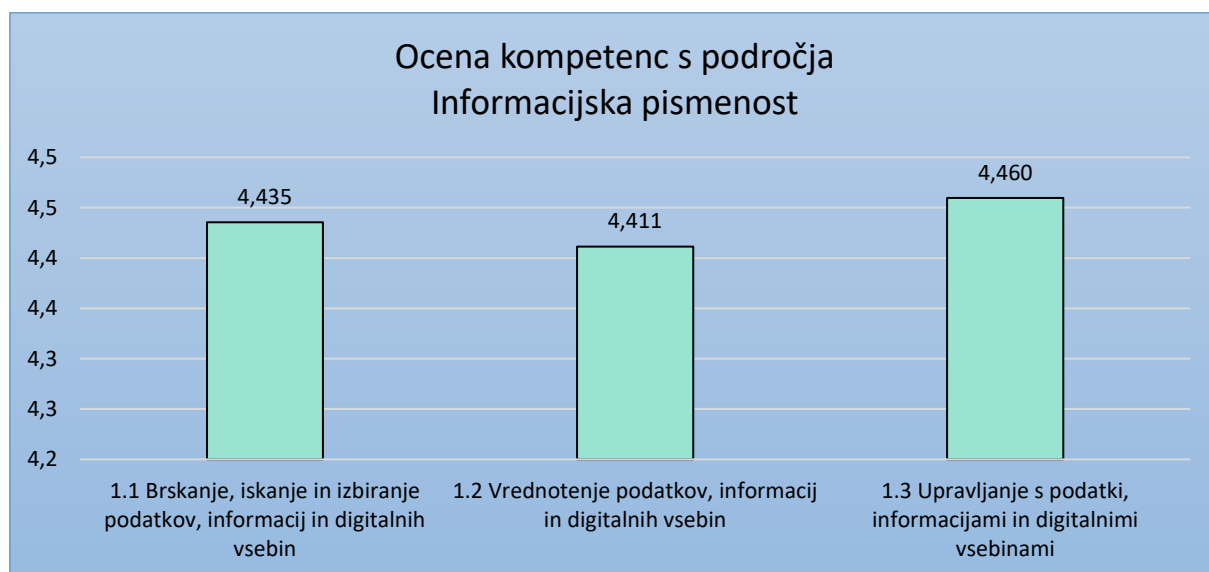
inšpekcijski organ	1	zaščita in reševanje	1
inšpektor	1	Skupaj	124

2. Analiza podatkov z interpretacijo

2.1. Prvo področje: informacijska pismenost

Informacijska in podatkovna pismenost je pomembna za iskanje podatkov, informacij in vsebin v digitalnih okoljih, ki jih občina potrebuje pri izvajanju svojih del in nalog, za dostop do njih in za krmarjenje med njimi, pomaga analizirati, primerjati in kritično oceniti verodostojnost in zanesljivost virov podatkov, informacij in digitalnih vsebin in artikulirati informacijske potrebe (Vuorikari idr. 2022). Področje Informacijska pismenost zajema tri vrste kompetenc:

- brskanje, iskanje in izbiranje podatkov, informacij in digitalnih vsebin,
- vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin,
- upravljanje s podatki, informacijami in digitalnimi vsebinami.

Na področju informacijske pismenosti so kompetence s področja **brskanja, iskanja in zbiranja podatkov**, informacij in digitalnih vsebin občinam po pomembnosti na drugem mestu. Te kompetence kot najpomembnejše ocenjujejo zaposleni s področja inšpekcije ter zaščite in reševanja. Skupina področij informatika, digitalizacija in pametna mesta in skupnosti je te kompetence ocenila najnižje, kar lahko razumemo, da te kompetence že imajo in nimajo potrebe po dodatnih usposabljanjih. Potrebe po teh kompetencah so ocenjene višje s strani uradnikov kot odločevalcev.

Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin so odločevalci višje ocenili kot uradniškostrokovna skupina. Podobno kot pri iskanju podatkov, so tudi vrednotenju najvišje ocene namenili iz skupine inšpektorjev in ZIR in najnižje iz skupine informatike, digitalizacije in PMIS.

Pri **upravljanju s podatki, informacijami in digitalnimi vsebinami** so mnenja odločevalcev in uradnikov dokaj izenačena.

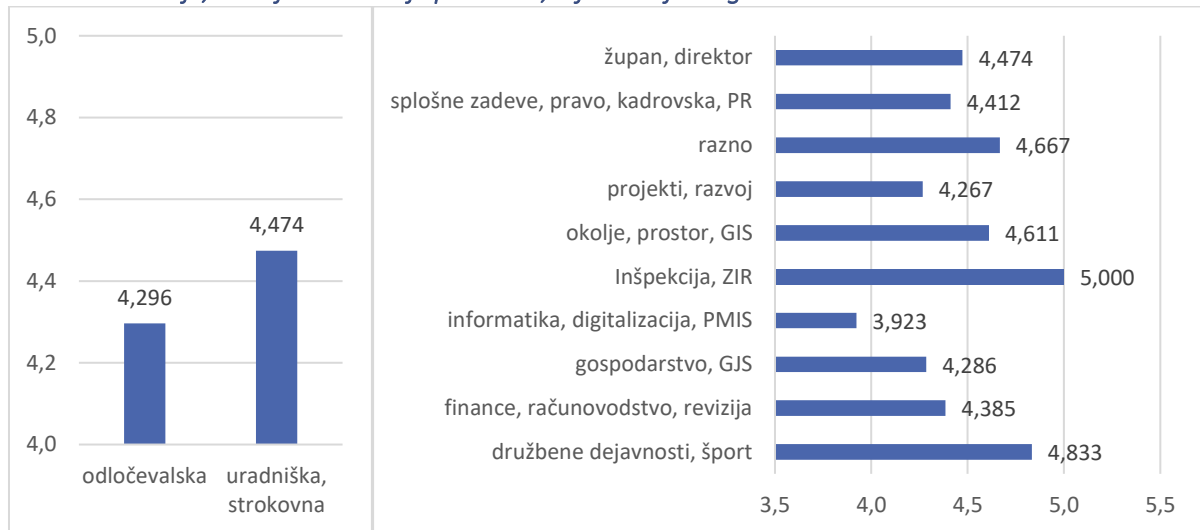
4PDIH

*Public
Private
People
Partnership*

<https://4pdih.com/>

Digital Innovation Hub

2.1.1. Brskanje, iskanje in izbiranje podatkov, informacij in digitalnih vsebin

2.1.2. Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin

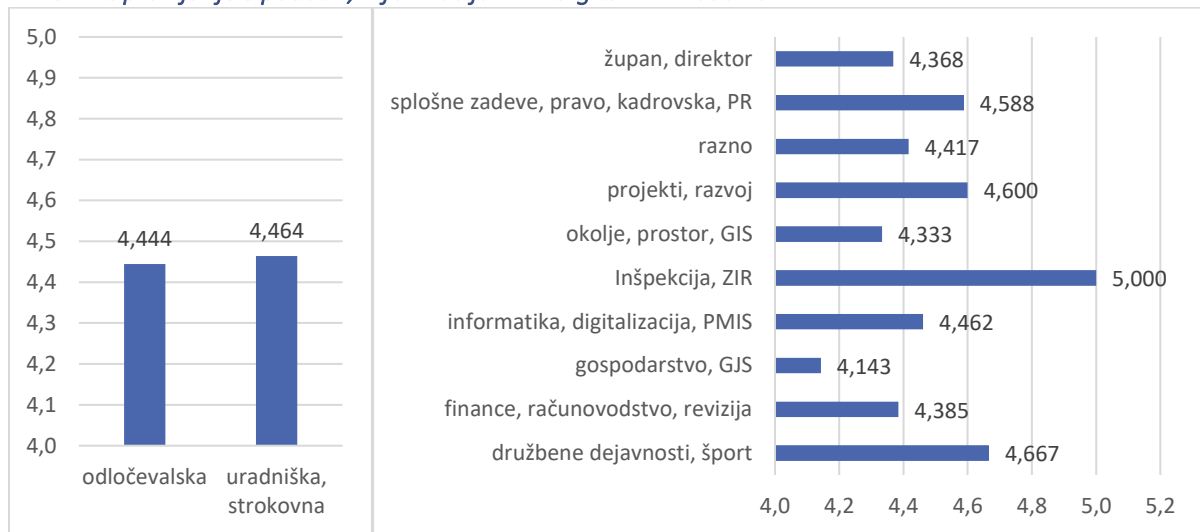

4PDIH

Public
Private
People
Partnership
Digital Innovation Hub

<https://4pdih.com/>

2.1.3. Upravljanje s podatki, informacijami in digitalnimi vsebinami

Ali vas s področja informacijske in podatkovne pismenosti kakšno področje še posebej zanima? Ali poznate kakšno dobro prakso, ki bi jo želeli podrobneje spoznati? Bi nam želeli na to temo kaj sporočiti?

- Hiter prehod med službenim mailom in programom knjiženja zadev, kjer se hrani dokumentarno gradivo, je zelo dobrodošel za delo
- Informacijska varnost
- Izdelava infografik. Kredibilnost virov. Fake news
- Oblikovanje skupin na medobčinski ravni, ki "pomaga" pri obdelavi, pripravi in analizi podatkov. Posebno pozornost nameniti enotnim programom na GIS področju
- Oblikovanje sporočil za javnost; kako predstaviti pomembne podatke
- Okoljsko spremljanje in odločanje o zajetih podatkih
- Planiranja Javnega potniškega prometa, komuniciranje z javnostjo, vrednotenje prometnih ukrepov s pomočjo modelov, zastoji, dinamično spremljanje stanja infrastrukture, prometa, porabe energije v prometu itd.
- Potreben dvig zavesti o upravljanju in hranjenju podatkov - novih in obstoječih. Tako uporabnikov kot odločevalcev. Na področju upravljanja s podatki opažamo veliko nejasnosti in nestrukturiranosti, če ne kar neodgovornosti pri njihovi hrambi, obdelavi, analizah, strukturiranju ipd.
- Potrebni bi bilo čim več delujočih primerov uporabe in pouporabe podatkov, da bi vsi prepoznali koristi, ki jih ponuja sodobna tehnologija
- Poznavanje osnov relacijskih baz, osnove manipulacije podatkov
- Programska oprema mora biti narejena tako, da tudi manj večjim računalniške tehnologije zagotavlja enostavno uporabo. Postopki procesa od A do Ž morajo biti vodeni in ustrezno korigirani s pomočjo algoritmov. Iz samega procesa že nastajajo dokumenti, obvestila vlagatelju o postopku (vloga se obdeluje, potrebna dopolnitev...), obvestila javnosti (če je to potrebno, opozorila o rokih, vročitvah). Primer: Vloga za cestno zaporo - Knjiženje (npr. opozorilo ali je bilo plačano) - avtomatsko posredovanje odgovornemu (obvestilo e-pošta, SMS) - pregled in obdelava vloge (lahko na zemljevidu - avtomatsko oblikovanje lokacije za obveščanje uporabnikov), izdelava vloge (obdobje, lokacija, ustrezne določbe, podatki o vpletenih - avtomatsko izpolnjevanje podatkov iz predhodnih korakov postopka), avtomatska izdelava dopisa (izbira predhodno vnesenih določb in ustrezno dopolnjevanje), digitalni podpisi, vročanje, obveščanje vpletenih, javnosti. Seveda se vsi koraki ustrezno beležijo in postopek poteka po ZUP-u
- Usposabljanje od osnov naprej

4PDIH

*Public
Private
People
Partnership*

<https://4pdih.com/>

Digital Innovation Hub

- Skladnost z zakonodajo (npr. praktični prikazi sprememb v UUP ki se nanašajo na digitalno)
- Vsa področja informacijske in podatkovne pismenosti me zelo zanimajo

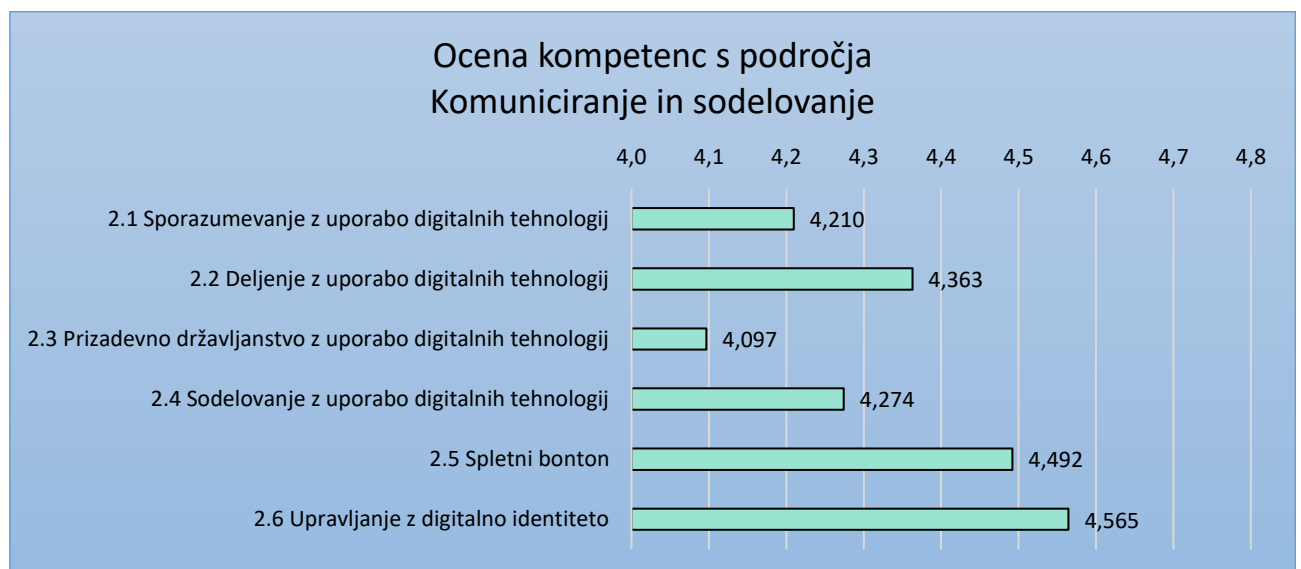

2.2. Drugo področje: komuniciranje in sodelovanje

Razvoj veščin na področju komunikacije in sodelovanja omogoča občinam vzpostavitev sodelovalnega in vključujočega okolja, poznavanje vedenjskih norm in interakcije v digitalnih okoljih. V to področje prištevamo tudi ustvarjanje in upravljanje digitalne identitete pri rabi javnih storitev ali ponudbi le-teh (Vuorikari idr. 2022)

Na področju komuniciranja in sodelovanja so občine ocenjevale pomembnost šestih vrst kompetenc:

- sporazumevanje z uporabo digitalnih tehnologij,
- deljenje z uporabo digitalnih tehnologij,
- prizadevno državljanstvo z uporabo digitalnih tehnologij,
- sodelovanje z uporabo digitalnih tehnologij,
- spletni bonton,
- upravljanje z digitalno identiteto.

Na področju komuniciranja in sodelovanja so občine prepoznale kot najpomembnejše znanje, ki se nanaša na **upravljanje z digitalno identiteto**. Digitalna identiteta je potrdilo, s katerim potrdimo svojo istovetnost pri elektronskem poslovanju (oddajo vlog, vpogled v podatke), pri čemer tako kot v fizičnem svetu, to storimo z veljavnim osebnim dokumentom. Država izdaja kvalificirano digitalno potrdilo SIGEN-CA in mobilno identiteto smsPASS, obe potrdili sta brezplačni, za njuno pridobitev pa je potreben fizični obisk upravne enote. Evropska Komisija je 3. junija 2021 [predlagala](#) zaupanja vredno in varno digitalno identiteto, vključno z denarnicami z digitalno identiteto (European Commission 2021). Te osebne digitalne denarnice bodo državljanom omogočile digitalno identifikacijo, shranjevanje in upravljanje podatkov o identiteti ter uradnih dokumentov v elektronski obliki, vključuje pa lahko vozniško dovoljenje, zdravniške recepte ali diplome. Zahvaljujoč tej denarnici, bodo državljanji lahko izkazali svojo identiteto, ko je to potrebno za dostop do spletnih storitev, deljenje digitalnih dokumentov ali za potrebe preprostega izkazovanja določene osebne lastnosti, kot je npr. starost, ne da bi ob tem razkrili svojo identiteto oz. katerekoli druge osebne podatke. Občine, vključno s svojimi javnimi podjetji in zavodi, so ponudnice številnih javnih storitev, ki niso namenjene zgolj občanom in podjetjem določene občine, temveč tudi turistom, investitorjem in drugim. Velik interes po kompetencah za upravljanje z digitalno identiteto je tako razumljiv.

4PDIH

*Public
Private
People
Partnership
Digital Innovation Hub*

<https://4pdih.com/>

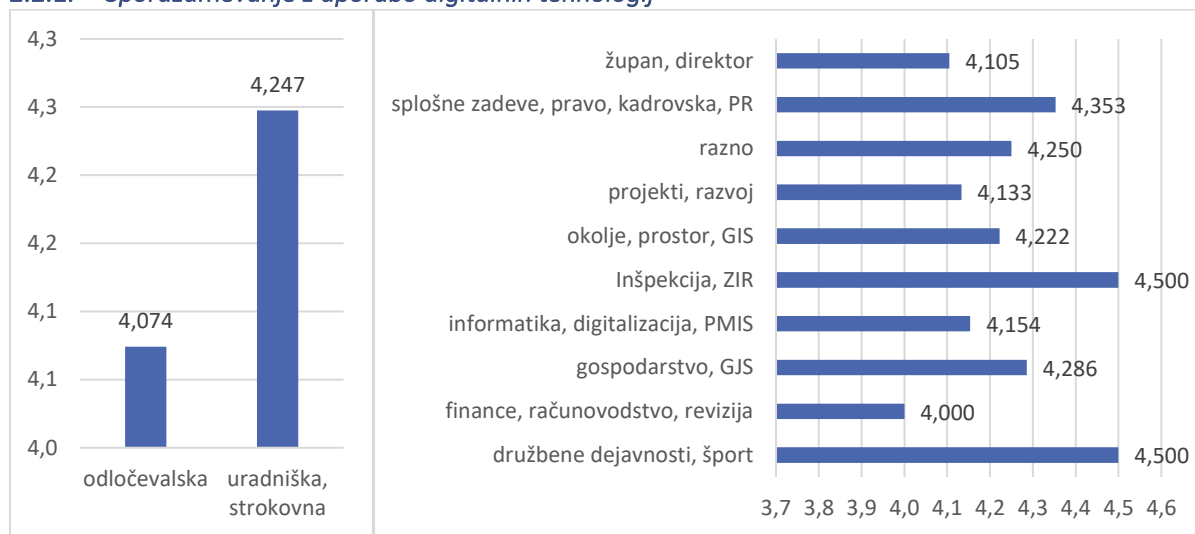
Na drugem mestu so kompetence spletnega bontona in na tretjem deljenje s pomočjo digitalnih tehnologij.

Ali vas s področja komunikacije in sodelovanja kakšno področje še posebej zanima? Ali poznate kakšno dobro prakso, ki bi jo želeli podrobneje spoznati? Bi nam želeli na to temo kaj sporočiti?

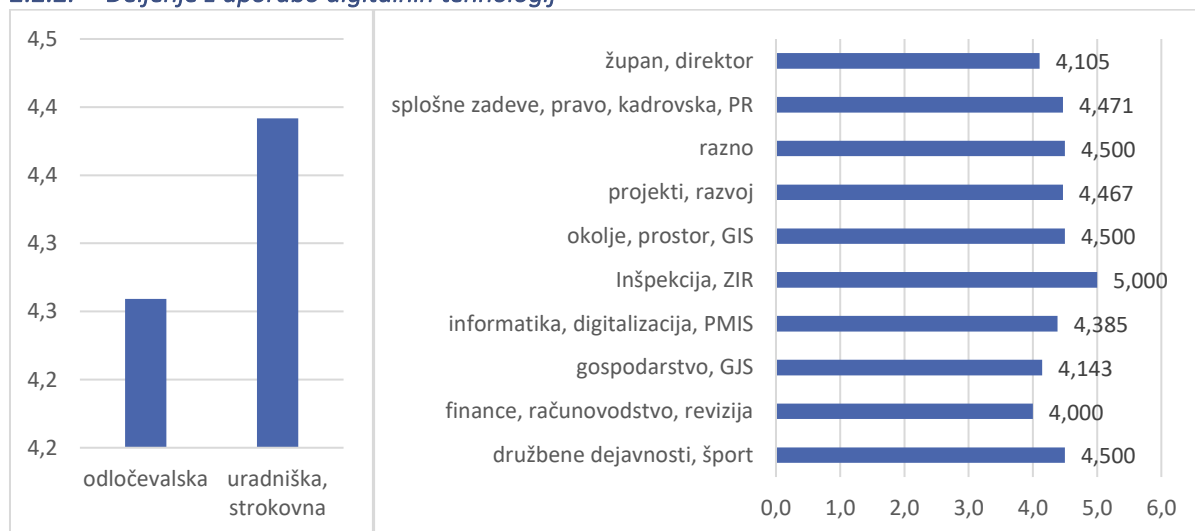
- GIS programi
- Menim, da je zelo pomembno ustrezno izobraževanje zaposlenih, zlasti malce starejših generacij oziroma vseh tistih, ki niso najbolj veščici uporabe najnovejših digitalnih rešitev. Slednje so lahko najbolj uporabne samo, če uporabniki znajo z njimi delati in izkoristijo vse, kar ponujajo
- Uporaba umetne inteligence za komuniciranje z uporabniki. Združevanje programov in aplikacij. Vzpostavitev podporne točke za javne uslužbence
- Ustvarjanje oz. pridobitev digitalne identitete in njena uporaba pri digitalnih storitvah mora biti zelo preprosto in vsem razumljivo. Vzpostavitev sistema zaupanja (trust) med različnimi, vendar ustrezno pridobljenimi, e-identitetami in s tem med različnimi informacijskimi sistemi/storitvami
- Virtualne pisarne, skupno delo na dokumentih, komunikacija izven mailov (chattanje po mailih)
- Zajemanje in analiziranje osebnih podatkov - procesi anonimizacije
- Vsa področja komunikacije in sodelovanja me zelo zanimajo

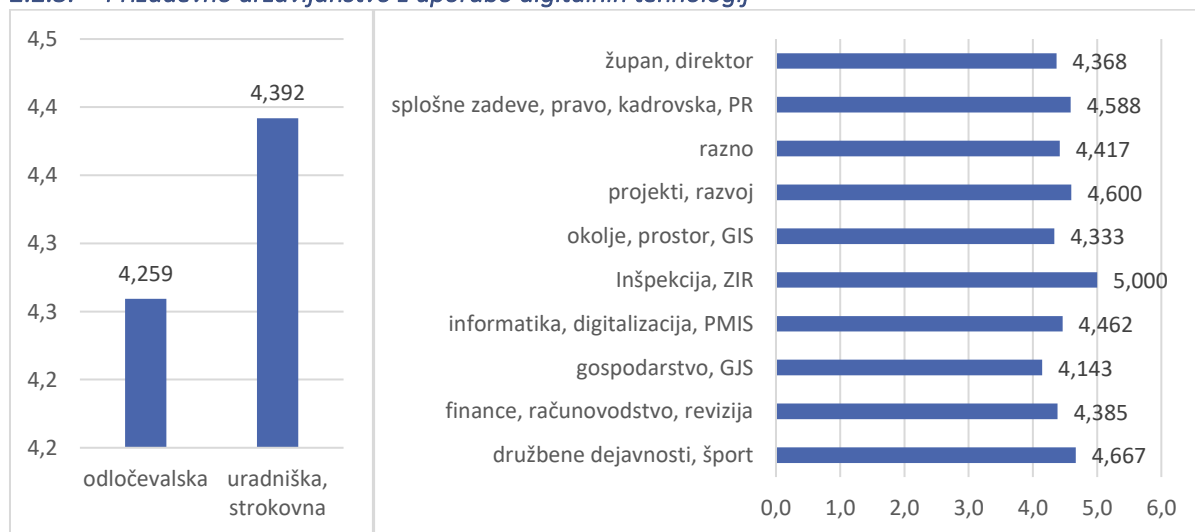
2.2.1. Sporazumevanje z uporabo digitalnih tehnologij

2.2.2. Deljenje z uporabo digitalnih tehnologij

2.2.3. Prizadevno državljanstvo z uporabo digitalnih tehnologij

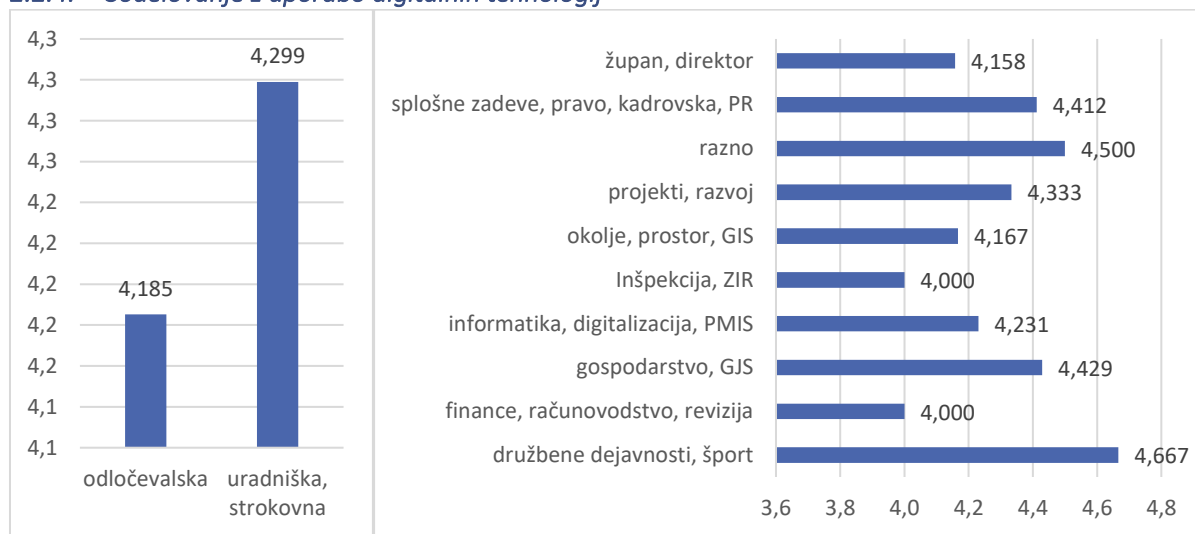
4PDIH

Public
Private
People
Partnership

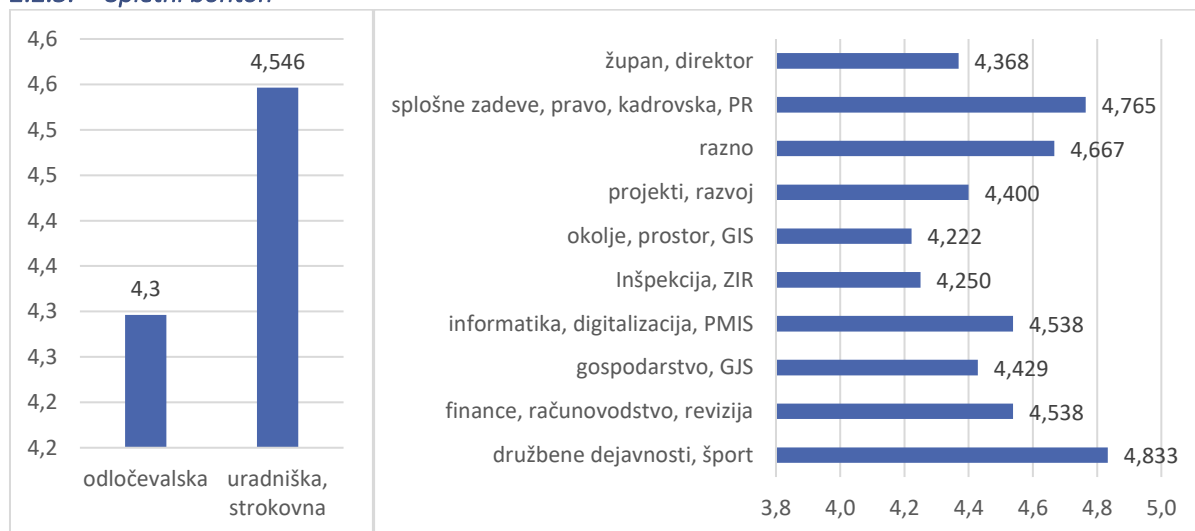
<https://4pdih.com/>

Digital Innovation Hub

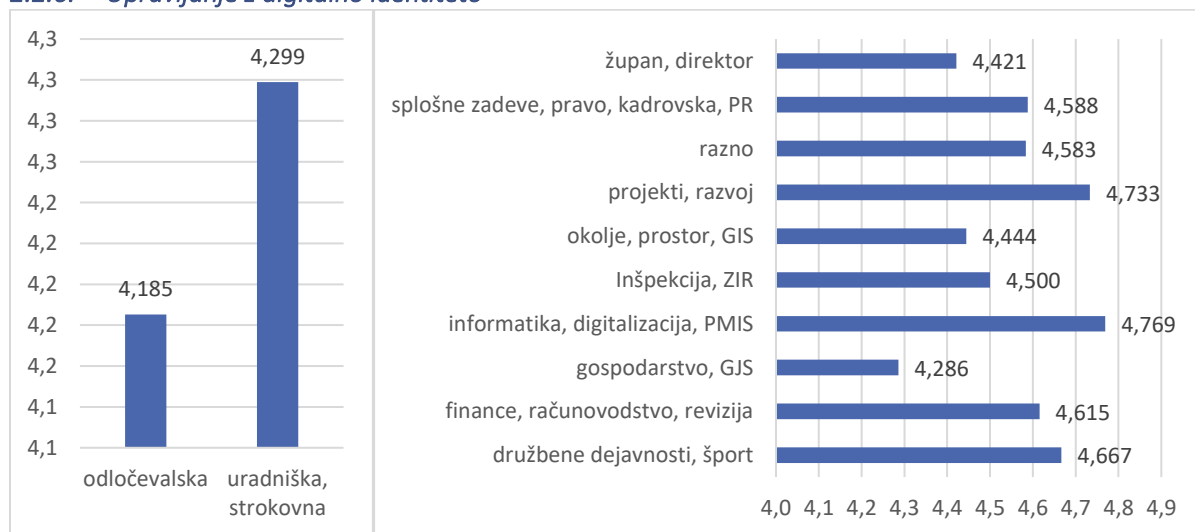
2.2.4. Sodelovanje z uporabo digitalnih tehnologij

2.2.5. Spletni bonton

2.2.6. Upravljanje z digitalno identiteto

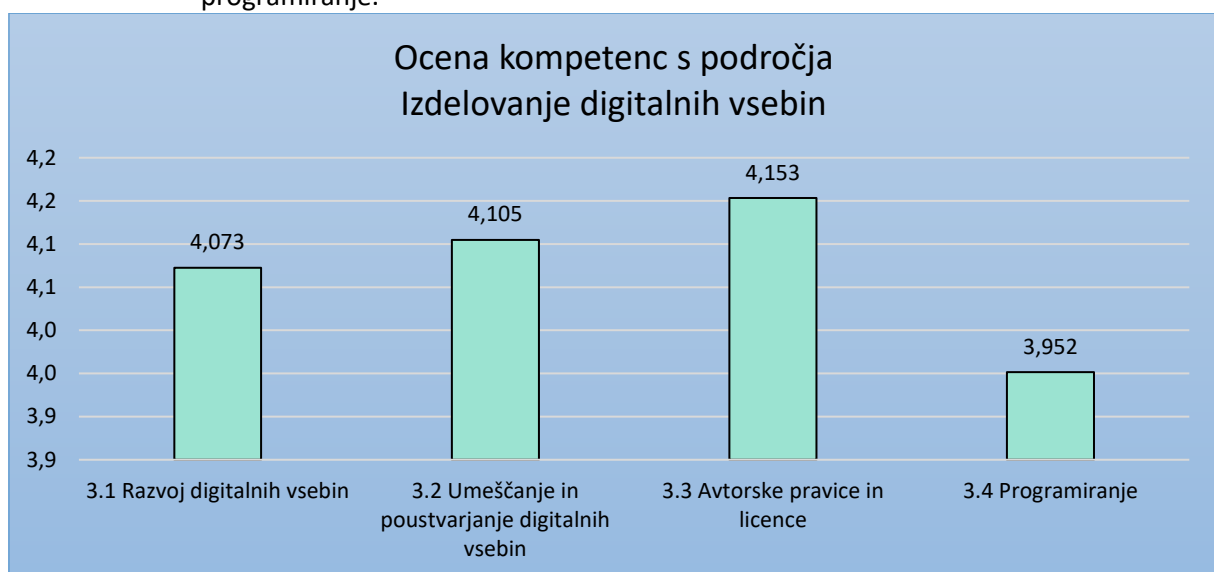

2.3. Tretje področje: izdelovanje digitalnih vsebin

Veščine za ustvarjanje digitalnih vsebin in njihovo urejanje prispevajo k izboljšanju informacij in vsebin. Primeri digitalnih vsebin so: spletne strani in spletna mesta, družbeni mediji, podatki in baze podatkov, digitalni zvok, digitalne slike, digitalni video, računalniški programi, programska oprema idr. (Vuorikari idr. 2022).

Področje izdelovanja digitalnih vsebin zajema štiri kompetence:

- razvoj digitalnih vsebin,
- umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin,
- avtorske pravice in licence,
- programiranje.

Na področju izdelovanja digitalnih vsebin so občine najvišje ocenile kompetence, ki se nanašajo na **avtorske pravice in licence**. Na internetu je vsem na dosegu roke nešteto avtorskih del s področja književnosti, znanosti in umetnosti in pri uporabi teh del je potrebno posvetiti pozornost avtorskim pravicam. Pogosto se uporabljajo fotografije s spleta, družbenih omrežij, kot so Facebook (Meta) ali Instagram, za polepšanje svoje spletne strani ali predstavitev, glasbena dela za video posnetke ipd. Nekatera avtorska dela imajo pripeto sporočilo, ki nas opozarja na pravice avtorja, marsikdaj pa tudi določa pogoje, pod katerimi se tako avtorsko delo lahko kopira, razširja, citira ali uporablja. Druga dela tega nimajo in najbolj varno je izhajati iz predpostavke, da je delo avtorsko zaščiteno. V primeru nepoznavanja vseh predpisov glede zaščite avtorskih pravic, je za uporabo avtorskega dela potrebno najti vir in pridobiti soglasje avtorja. Zgolj navedba vira ali povezava na stran vira ni dovolj, tudi če je delo uporabljeno v neprofitne namene. Profesionalne fotografije lahko poiščemo tudi na kakšni izmed brezplačnih ali nizkocenovnih spletnih baz:

- +Unsplash: <https://unsplash.com/>
- Pixabay: <https://pixabay.com/>
- Smithsonian: <https://www.si.edu/openaccess>
- Life of pix: <https://www.lifeofpix.com/>
- Gratisography: <https://gratisography.com/>
- Isorepublic: <https://isorepublic.com/>
- DesignerPics <http://www.designerspics.com/>,
- Pexels <https://www.pexels.com/>

4PDIH

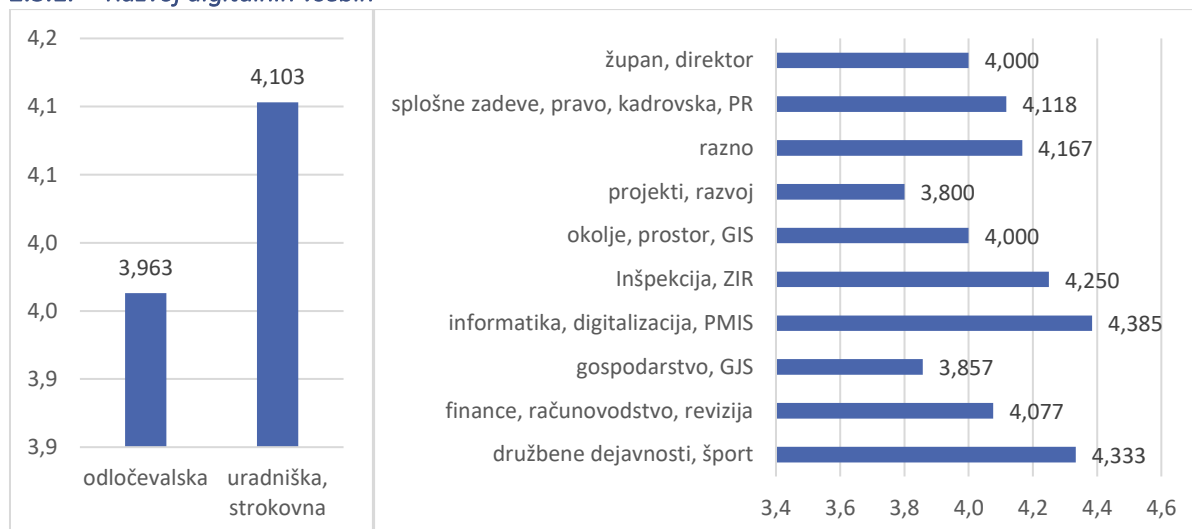
*Public
Private
People
Partnership*

<https://4pdih.com/>

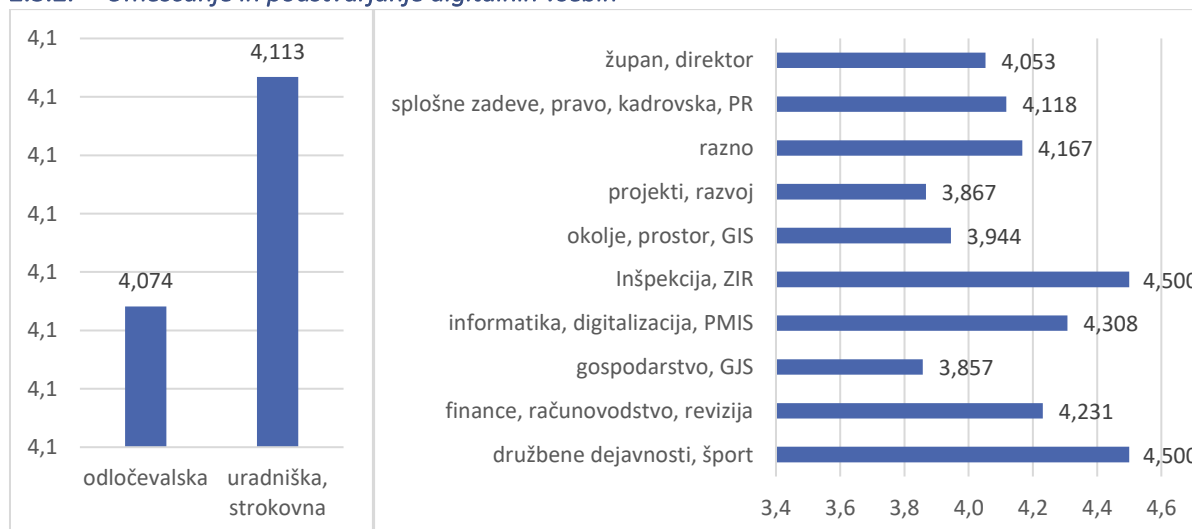
Digital Innovation Hub

Na drugem mestu je umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin, ki mu sledi razvoj digitalnih vsebin.

2.3.1. Razvoj digitalnih vsebin

2.3.2. Umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin

4PDih

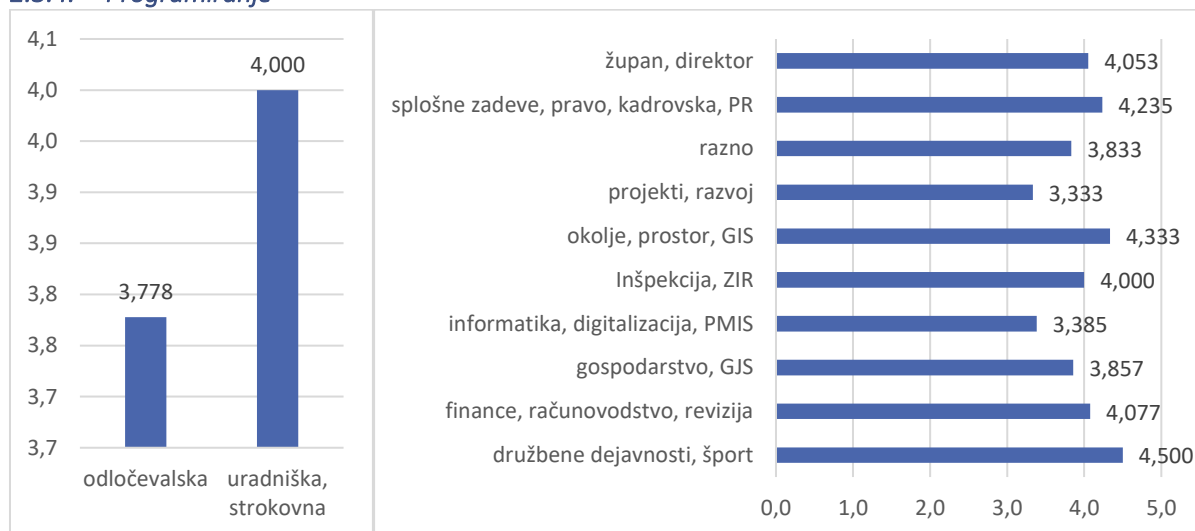
Public
Private
People
Partnership
Digital Innovation Hub

<https://4pdih.com/>

2.3.3. Avtorske pravice in licence

2.3.4. Programiranje

Ali vas s področja ustvarjanja digitalnih vsebin kakšno področje še posebej zanima? Ali poznate kakšno dobro prakso, ki bi jo želeli podrobneje spoznati? Bi nam želeli na to temo kaj sporočiti?

- Ključna je komunikacija med razvijalci tovrstnih rešitev in končnimi uporabniki. Pripraviti zadeve tako, da so kar najbolj razumljive in preproste za uporabo
- Na splošno bi bilo za anketo dobro, če bi pri vsakem vprašanju s primerom osvetlili termin, saj saj so pojmi (npr. digitalno sredstvo) pomensko široki in si jih vsak (verjetno) razlaga po svoje. Razen, če je to namen
- Nujna podpora različnim formatom in delovanju na različnih platformah
- Ne. Verjamem, da sem od pristojnih na občini dovolj informirana, specializirani sodelavci strokovnjaki na področju informatike pripravljajo strokovni del
- Vsa področja ustvarjanja digitalnih vsebin me zelo zanimajo
- Za ustvarjanje digitalnih podlag morajo biti uporabniku zagotovljena čim bolj enostavna orodja (npr. vnos lokacij določenih objektov - aplikacija na telefonu - dodaj nov objekt, nato vodi aplikacija, kaj je potrebno vnesti, lokacija na zemljevidu preko GPS)

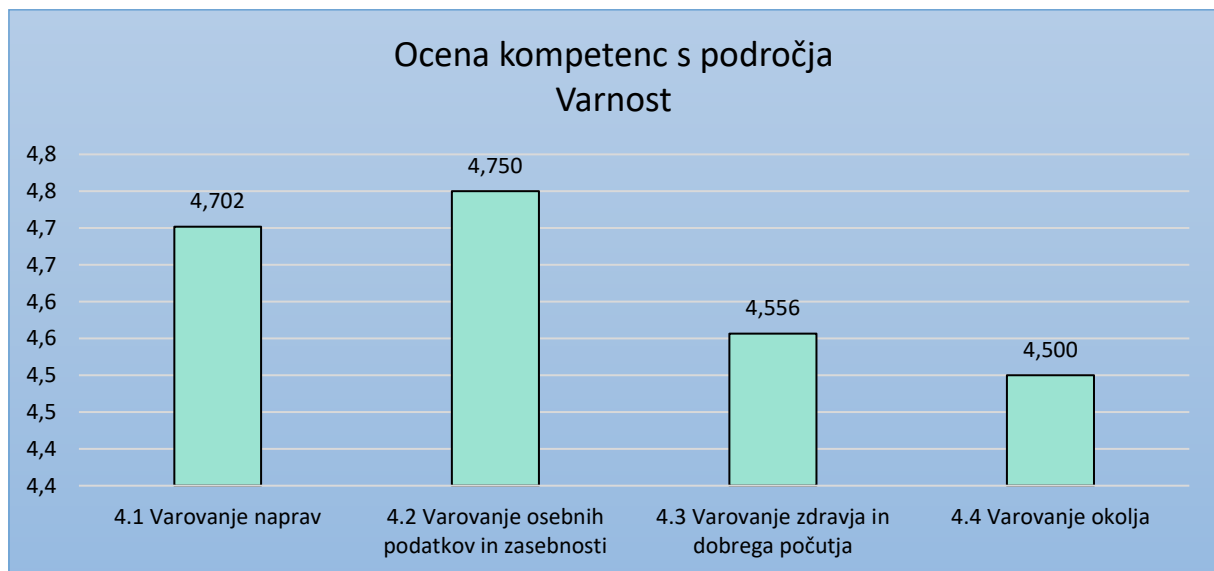

2.4. Četrto področje: varnost

Varnost je izredno pomembno področje, ki se nanaša na več vsebin, in sicer od zaščite naprav, osebnih podatkov do socialnih, zdravstvenih ter okoljskih vplivov digitalnih tehnologij. Zaposleni se morajo zavedati tvegan in groženj v digitalnih okoljih, poznati varnostne ukrepe ter jih ustrezno upoštevati (Vuorikari idr. 2022)

S področja varnosti so opredeljene štiri kompetence:

- varovanje naprav,
- varovanje osebnih podatkov in zasebnosti,
- varovanje zdravja in dobrega počutja,
- varovanje okolja.

Področje varnosti je med vsemi petimi področji ocenjeno kot najpomembnejše in večine varovanja osebnih podatkov ter zasebnosti kot najpomembnejše izmed vseh 21 kompetenc. Področje varstva osebnih podatkov urejata [Zakon o varstvu osebnih podatkov](#) (ZVOP-1) in [Evropska uredba o varstvu podatkov](#) (GDPR), na voljo pa tudi številne smernice informacijskega pooblaščenca, ki lahko občinam pomagajo na različnih področjih:

- [Pri povezovanju zbirk osebnih podatkov v javni upravi](#)
- [Za oblikovanje izjave o varstvu osebnih podatkov na spletnih straneh](#)
- [Za presojo vplivov na zasebnost](#)
- [Za razvoj informacijskih rešitev](#)
- [Za računalništvo v oblaku](#)
- [O zavarovanju osebnih podatkov](#)

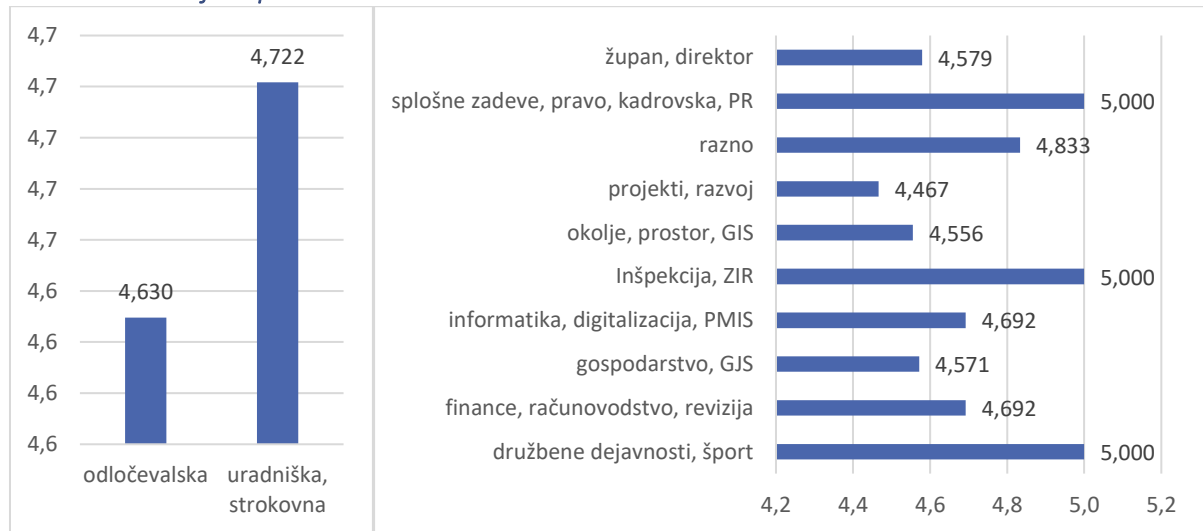
Na drugo mesto so občine postavile kompetence varovanja naprav. Z razmahom digitalizacije se je povečalo tudi število kibernetičnih napadov. S spremenjenimi globalnimi varnostnimi tveganji zaradi vojne v Ukrajini zahteva kibernetična varnost še dodatno pozornost. Kibernetične napade je doživelo že več občin, med njimi tudi Občina Idrija, ki je svojo neprijetno izkušnjo delila z ostalimi občinami na spletnem seminarju v organizaciji Skupnosti občin Slovenije. V sodelovanju z Ministrstvom za javno

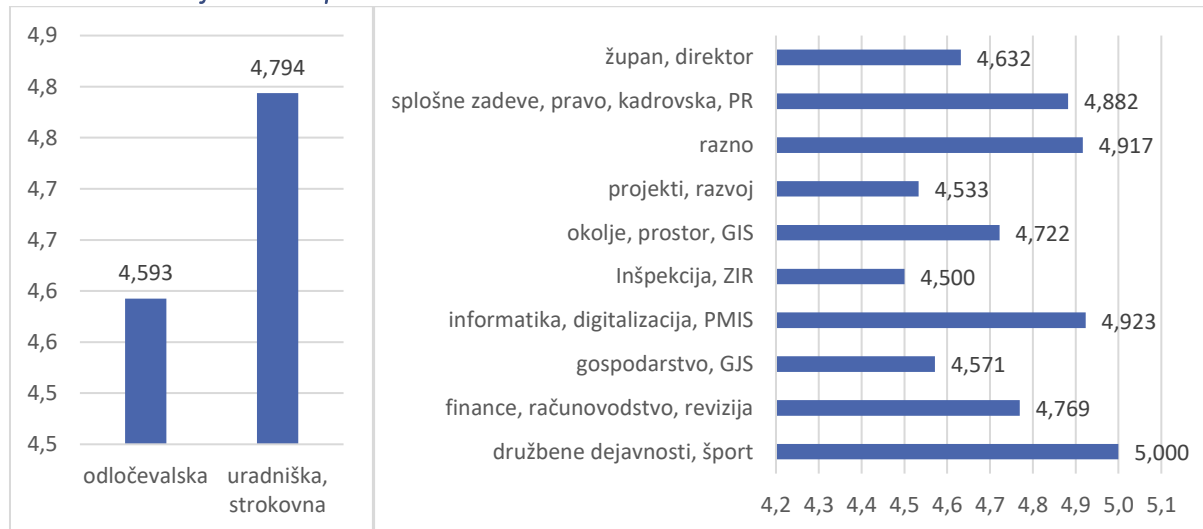
upravo, 4PDIH, Dataofficer in občinami, je SOS pripravil protokol *Kaj stori občina v primeru kibernetkega napada*.

Na SI-CERT (Slovenian Computer Emergency Response Team), ki je nacionalni odzivni center za kibernetko varnost, ugotavljajo, da bi večino vdorov lahko s pravim znanjem uspešno preprečili. Zato so zasnovali brezplačni spletni tečaj o informacijski varnosti za zaposlene (<http://www.varnivpisarni.si/>). Da bi izpostavili človeški vidik spletnih prevar, dano področje pa bolj približali ljudem, so posneli video serijo »KLIK«, kjer spletne prevare predstavljajo skozi zgodbe žrtev.

2.4.1. Varovanje naprav

2.4.2. Varovanje osebnih podatkov in zasebnosti

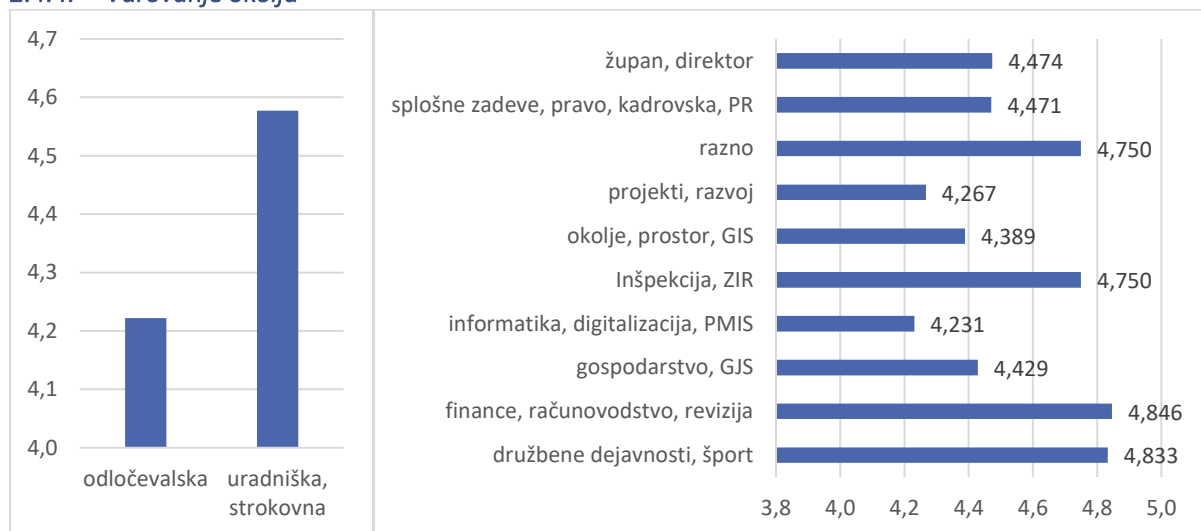

2.4.3. Varovanje zdravja in dobrega počutja

2.4.4. Varovanje okolja

Ali vas s področja varnosti kakšno področje še posebej zanima? Ali poznate kakšno dobro prakso, ki bi jo želeli podrobneje spoznati? Bi nam želeli na to temo kaj sporočiti?

- Kako premagati strah pred digitalizacijo. Kako v poplavi ponudb izbrati najbolj optimalno. Zelena javna naročila
- Ozaveščanje vseh zaposlenih in državljanov nasploh o tej temi je ključno
- Ponovno izpostavljam pomembnost izobraževanja končnih uporabnikov. Na plastičen način jasno izpostaviti, kakšne nevarnosti so in kakšne so najučinkovitejše rešitve za zaščito osebne identitete ter identitete organizacije
- S področja varnosti me zelo zanimajo področje varovanja okolja in zdravja
- Še posebej zavarovati ranljive skupine (npr. otroke)

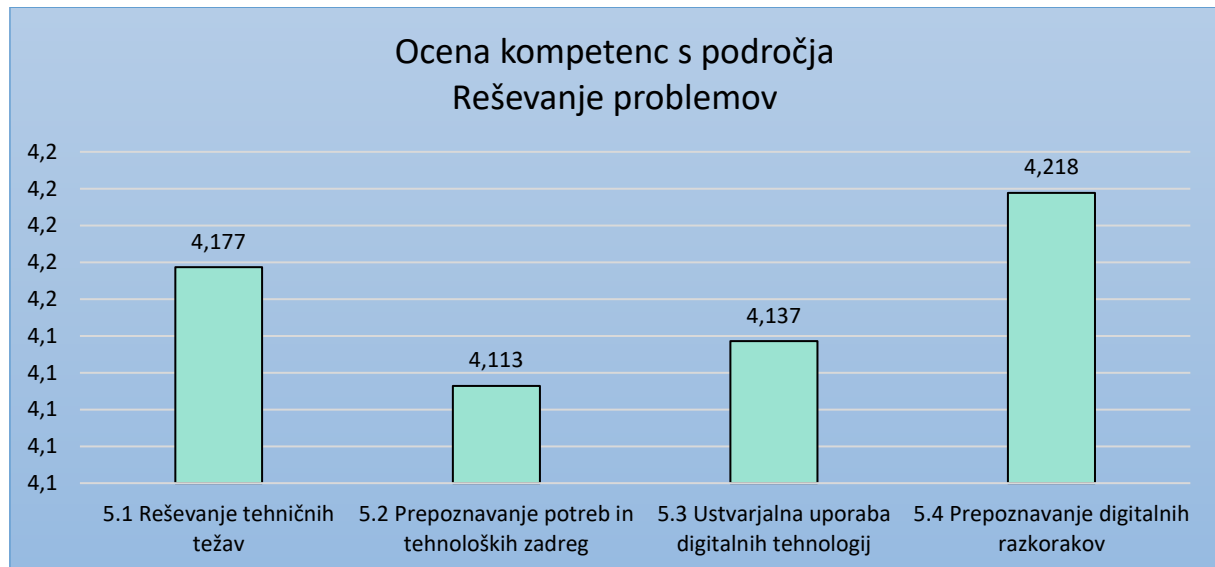

2.5. Peto področje: reševanje problemov

Reševanje problemov je še eno področje večšin, ki v prvi vrsti omogoča prepoznavanje problemov in nato njihovo ustrezno reševanje. Potrebno je torej znati oceniti potrebe oz. probleme ter nato identificirati, ovrednotiti, izbrati in uporabiti digitalna orodja in možne tehnološke odzive za njihovo reševanje. Uporaba digitalnih orodij in tehnologij prispeva k ustvarjanju znanja in k inovacijam. Problem, ki se ga je priporočljivo lotiti na začetku, je prepoznavanje vrzeli v lastnih digitalnih kompetencah in iskati priložnosti za samorazvoj ter biti na tekočem z digitalnim razvojem (Vuorikari idr. 2022).

Področje reševanja problemov sestavljajo štiri kompetence:

- reševanje tehničnih težav,
- prepoznavanje potreb in tehnoloških zadreg,
- ustvarjalna uporaba digitalnih tehnologij,
- prepoznavanje digitalnega razkoraka.

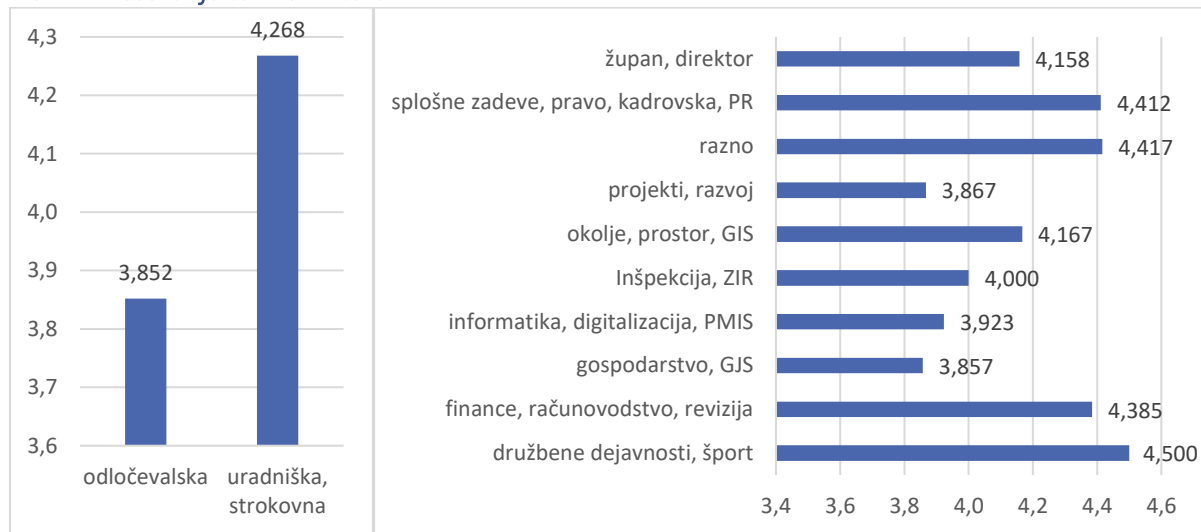

Na področju reševanja problemov so občine najvišje ocenile **prepoznavanje digitalnega razkoraka**. Digitalni razkorak ne predstavlja le ločnice med ljudmi in skupnostmi, ki imajo dostop do interneta, računalnikov in naprav in tistimi, ki ga nimajo, temveč se nanaša tudi na vrzel med ljudmi, ki imajo dostop do digitalnih veščin, in tistimi, ki jih nimajo. Dostop do digitalnih veščin se nanaša na dostop do temeljnega digitalnega usposabljanja, ki ljudi oboroži z znanjem za uporabo trenutnih tehnologij in odzivanje na tehnološke spremembe. To lahko pomeni tudi dostop do poklicno specifičnih znanj, ki ljudem omogočajo prilagajanje in napredovanje, kar med drugim pomeni tudi dostop do prekvalifikacije – usposabljanja, ki delavcem omogoča prehod iz ene panoge v drugo kot odgovor na strukturne premike na trgu dela (tudi tiste, ki jih je povzročila pandemija).

Na drugem mestu je reševanje tehničnih težav, ki mu sledi ustvarjalna uporaba digitalnih tehnologij.

2.5.1. Reševanje tehničnih težav

2.5.2. Prepoznavanje potreb in tehnoloških zadreg

2.5.3. Ustvarjalna uporaba digitalnih tehnologij

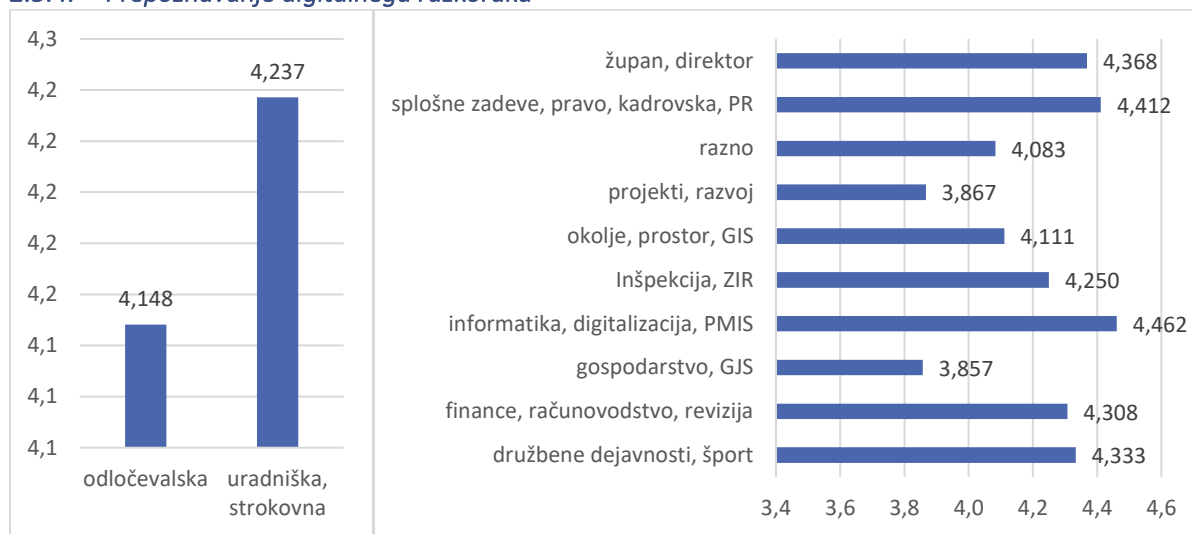
4PDIH

Public
Private
People
Partnership

<https://4pdih.com/>

Digital Innovation Hub

2.5.4. Prepoznavanje digitalnega razkoraka

Ali vas s področja reševanja težav kakšno področje še posebej zanima? Ali poznate kakšno dobro prakso, ki bi jo želeli podrobneje spoznati? Bi nam želeli na to temo kaj sporočiti?

- Inoviranje znotraj javne uprave
- Ocenjevali smo pomembnost za povprečnega zaposlenega. Za določena specifična delovna mesta so seveda nekatere kompetence bistveno bolj pomembne kot označeno
- Vsa področja so zelo zanimiva in me zelo zanimajo

3. Zaključek in sklepne ugotovitve

1. Varnost

Odločevalci, uradniki in strokovni delavci slovenskih občin kot *najpomembnejše področje* ocenjujejo **varnost**, med posameznimi kompetencami s tega področja pa so najvišje ocenili **varovanje osebnih podatkov in zasebnosti**, sledi **varovanje naprav**.

Občine so za dano tematiko oz. področje podale tudi nekaj *konkretnih predlogov vsebin*, ki jim je treba nameniti pozornost, in sicer ozaveščanje in premagovanje strahu pred digitalizacijo javno naročanje in zeleno javno naročanje, praktični in nazorni primeri nevarnosti in rešitev za zaščito.

2. Informacijska pismenost

Kot drugo področje po pomembnosti, so občine ocenile **informacijsko pismenost**. Pomembnost vseh kompetenc s tega področja je primerljivo visoko ocenjeno, če jih tako naštejemo: **Brskanje, iskanje in izbiranje podatkov, informacij in digitalnih vsebin** je npr. za odtenek pomembnejše od **vrednotenja podatkov, informacij in digitalnih vsebin ter upravljanja** z njimi. S področja informacijske pismenosti

4PDIH

*Public
Private
People
Partnership*

<https://4pdih.com/>

Digital Innovation Hub

je bilo prejeto največ predlogov in pobud, ki so različne narave, in sicer od procesnih, organizacijskih, zakonodajnih, do praktičnih vsebin usposabljanj ter primerov iz prakse. Pri zasnovi programa usposabljanj so tovrstne informacije *izredno dragocene*.

Med procesnimi predlogi je na primer izpostavljena potreba po **izboljšanju interoperabilnosti in avtomatizaciji dokumentnega poslovanja**, vključno s **komunikacijo** in **arhiviranjem**. Kot primer organizacijskega predloga, gre izpostaviti predlog medobčinskega sodelovanja za pomoč pri upravljanju s podatki. Na zakonodajnem področju občine navajajo *Uredbo o upravnem poslovanju* in *Zakon o upravnem postopku*. Več predlogov se nanaša na interpretacijo podatkov, in sicer od praktične izdelave infografik do usmeritev, kako izbrati podatke za obveščanje javnosti. Občine izpostavljajo željo po usposabljanjih, ki temeljijo na primerih dobrih praks. Med področji, kjer bi kompetence upravljanja s podatki želeli nadgraditi, so omenjeni promet, GIS, infrastruktura, energetika idr.

3. Komuniciranje in sodelovanje

Upravljanje z digitalno identiteto so občine uvrstile na tretje mesto po pomembnosti med 21 kompetencami s področja komuniciranja in sodelovanja. S področja komuniciranja in sodelovanja, ki zajema šest kompetenc, po pomembnosti sledita deljenje z uporabo digitalnih tehnologij, spletni bonton in sodelovanje s pomočjo digitalnih tehnologij. **Prizadevno državljanstvo s pomočjo digitalnih tehnologij** je na tem področju ocenjeno s povprečno oceno 4,097, kar predstavlja drugo najnižjo oceno med vsemi 21 kompetencami. Glede na rast trenda uvajanja participativnih proračunov po občinah¹, ta nizka ocena preseneča, zato gre dopustiti možnost nerazumevanja vsebine teh kompetenc, kar je lahko tudi posledica neposrečenega poimenovanja te kompetence.

4. Reševanje problemov

Na četrto mesto so občine umestile sklop kompetenc za **reševanje problemov**. **Prepoznavanje digitalnega razkoraka** je v tem področju najpomembnejše.

5. Izdelovanje digitalnih vsebin

Področje **izdelovanja digitalnih vsebin** so občine postavile na zadnje mesto po pomembnosti, pri čemer je, pričakovano, s tega področja **najnižje ocenjeno programiranje**, ki je na zadnjem mestu po pomembnosti tudi med vsemi 21 kompetencami. Najpomembnejše s tega področja so **avtorske pravice in licence**.

4PDIH bo v nadaljevanju odločevalcem in ostalim pomembnim oz. zainteresiranim deležnikom predstavil nadaljnje korake ter si obenem prizadeval poiskati finančna sredstva za pripravo programa usposabljanj in izvedbo le-teh. Pri pripravi programa usposabljanj bo 4PDIH k sodelovanju povabil tudi občine.

¹ Skupnost občin Slovenije: »Občine, ki izvajajo participativni proračun«. Dostopno na <https://skupnostobcin.si/podatki/obcine-ki-izvajajo-participativni-proracun/#p2>, zadnji dostopi: 24.06.2022

4PDIH

*Public
Private
People
Partnership*

<https://4pdih.com/>

Digital Innovation Hub

Viri in literatura

European Commission: »Commission proposes a trusted and secure Digital Identity for all Europeans«. Dostopno na https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_2663, zadnji dostop 22.06.2022.

Vuorikari, R., Kluzer, S. & Punie, Y., DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens - With new examples of knowledge, skills and attitudes, EUR 31006 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2022, ISBN 978-92-76-48883-5, doi: 10.2760/490274, JRC128415.

Skupnost občin Slovenije: »Občine, ki izvajajo participativni proračun«. Dostopno na <https://skupnostobcin.si/podatki/obcine-ki-izvajajo-participativni-proracun/#p2>, zadnji dostopi: 24.06.2022

»Varni v pisarnik«. Dostopno na <http://www.varnivpisarni.si/>, zadnji dostopi 24.06.2022